

Прокурорський нагляд в Україні

Прокуратура України - це незалежне державне утворення в механізмі державної влади, покликане здійснювати представницьку, координаційну та наглядову функції в системі правосуддя. Вона займає особливе місце серед правоохоронних органів, не відносячись ні до судової, ні до виконавчої влади.

Після Конституційної реформи 2016 року функція загального нагляду прокуратури була скасована. Нині прокуратура здійснює спеціалізовані види нагляду у суворо визначених сферах, діючи відповідно до Конституції України та Закону України "Про прокуратуру".

Сучасні функції прокурорського нагляду

1 Нагляд за досудовим розслідуванням

Прокурори здійснюють процесуальне керівництво органами досудового розслідування, контролюють законність їхніх дій та забезпечують дотримання прав учасників кримінального провадження.

2 Нагляд за виконанням судових рішень

Прокуратура перевіряє дотримання прав засуджених у місцях позбавлення волі та законність виконання покарань, забезпечуючи дотримання прав людини.

3 Нагляд у місцях несвободи

Прокурори контролюють дотримання прав осіб у СІЗО, тюрмах, психіатричних закладах примусового лікування та інших місцях обмеження волі.

Об'єкти та предмет прокурорського нагляду

Об'єкти нагляду

Об'єктами прокурорського нагляду є оперативно-розшукова діяльність, дізнання, досудове слідство, правосуддя та виконання судових рішень. Прокуратура здійснює контроль за законністю дій у цих сферах.

Предмет нагляду

Предметом прокурорського нагляду є права і свободи людини, зокрема законність при застосуванні заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян, а також загальні інтереси суспільства та держави у сфері кримінальної юстиції.

Мета та завдання прокурорського нагляду

Захист прав і свобод

Прокуратура здійснює свої функції з метою захисту прав і свобод людини, забезпечуючи дотримання законності в кримінальному провадженні та місцях обмеження волі.

Захист інтересів суспільства

Завданням прокуратури є захист загальних інтересів суспільства, включаючи демократичний лад, гуманізм та правопорядок через зміцнення законності.

Захист інтересів держави

Прокуратура захищає інтереси держави, використовуючи наявні засоби для забезпечення законності та правопорядку в суспільстві.

Принцип верховенства права

Пріоритет прав людини

Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю.

Прокуратура діє в інтересах суспільства та окремої особи, забезпечуючи баланс між державними інтересами та правами людини.

Правова визначеність

Діяльність прокуратури має відповідати виключно Конституції України, міжнародним стандартам і національному законодавству.

Прокуратура діє чітко у межах своїх повноважень, забезпечуючи справедливість кримінального переслідування.

Заборона свавілля

Неможливо обмежувати права людини окрім випадків, прямо передбачених законом та обґрунтованих суспільною необхідністю. Свавільне переслідування є недопустимим, а обвинувачення має будуватися лише на основі обґрунтованих доказів.

Принцип законності, справедливості та об'єктивності

Законність

1

Органи прокуратури зобов'язані неухильно й точно виконувати всі норми Конституції, законів України та міжнародних договорів. Діяльність прокуратури обмежується нормами права, прокурори не можуть виходити за межі своїх повноважень.

Неупередженість

3

Прокурори не можуть діяти на користь чи проти певної особи з політичних, особистих, економічних чи інших мотивів. Прокурор має керуватися лише законом, а не власними упередженнями або інтересами третіх осіб.

Справедливість

2

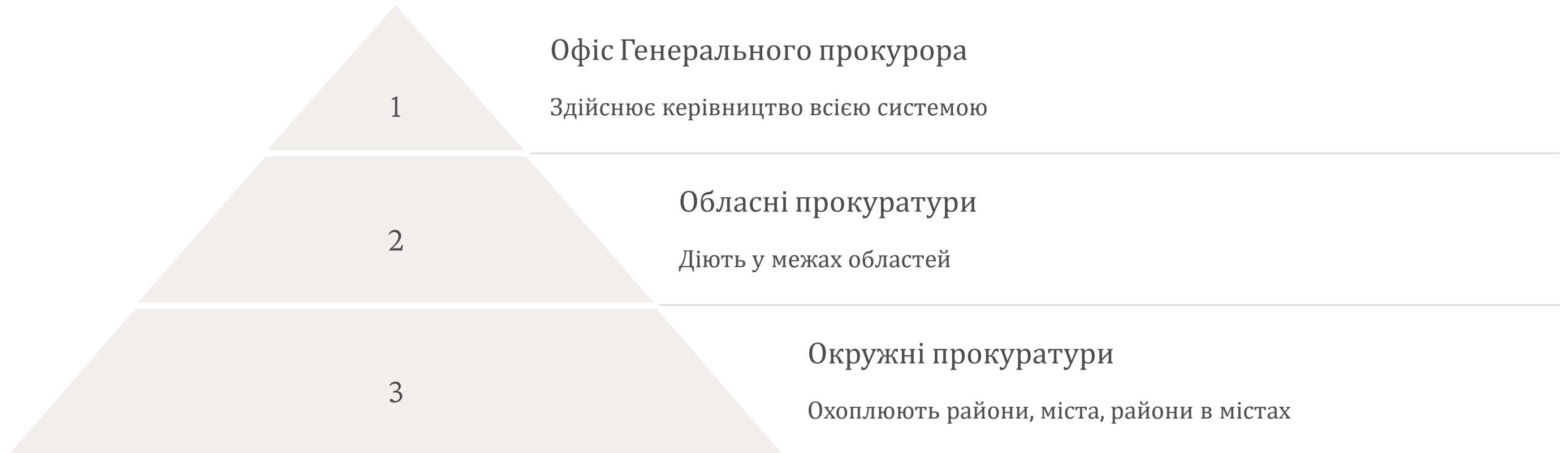
Прокуратура повинна забезпечувати рівний підхід до всіх осіб, дотримуючись принципу пропорційності покарання та відповідності між правопорушенням і мірами реагування. Рішення прокурорів повинні бути обґрунтованими.

Об'єктивність

4

Прокурор повинен оцінювати всі обставини справи всебічно, враховуючи як докази, що підтверджують вину особи, так і ті, що її виправдовують. Прокурор не може перекручувати факти для досягнення бажаного результату.

Принцип територіальності

Принцип територіальності означає, що органи прокуратури здійснюють свої повноваження у межах визначеної територіальної юрисдикції. Кожна прокуратура діє в межах конкретної адміністративно-територіальної одиниці держави, що забезпечує організаційну структуру роботи прокуратури.

Цей принцип забезпечує чіткий розподіл повноважень між прокурорами різних рівнів, доступність прокуратури для громадян у межах їхнього регіону, а також оперативність і ефективність здійснення прокурорських функцій.

Принцип презумпції невинуватості

1

Обов'язок доведення вини

Саме прокурор несе тягар доведення вини обвинуваченого. Обвинувачений має право доводити свою невинуватість, але не зобов'язаний це робити. Будь-які сумніви, які не вдалося усунути в судовому розгляді, тлумачаться на користь підозрюваного.

2

Заборона публічних звинувачень

Заборонено публічно звинувачувати будь-кого у вчиненні правопорушення до набрання чинності рішенням суду. Прокурори не можуть публічно називати особу винуватою до винесення обвинувального вироку суду.

3

Гарантія прав підозрюваного

Підозрюваному гарантуються його права: він не зобов'язаний доводити свою невинуватість, а також забороняється змушувати особу до самовикриття (право не свідчити проти себе).

4

Обґрунтованість запобіжних заходів

Підозра та запобіжні заходи, що пов'язані з обмеженням особистих прав і свобод, мають бути обґрунтованими. Прокурор зобов'язаний довести наявність достатніх підстав для застосування запобіжних заходів.

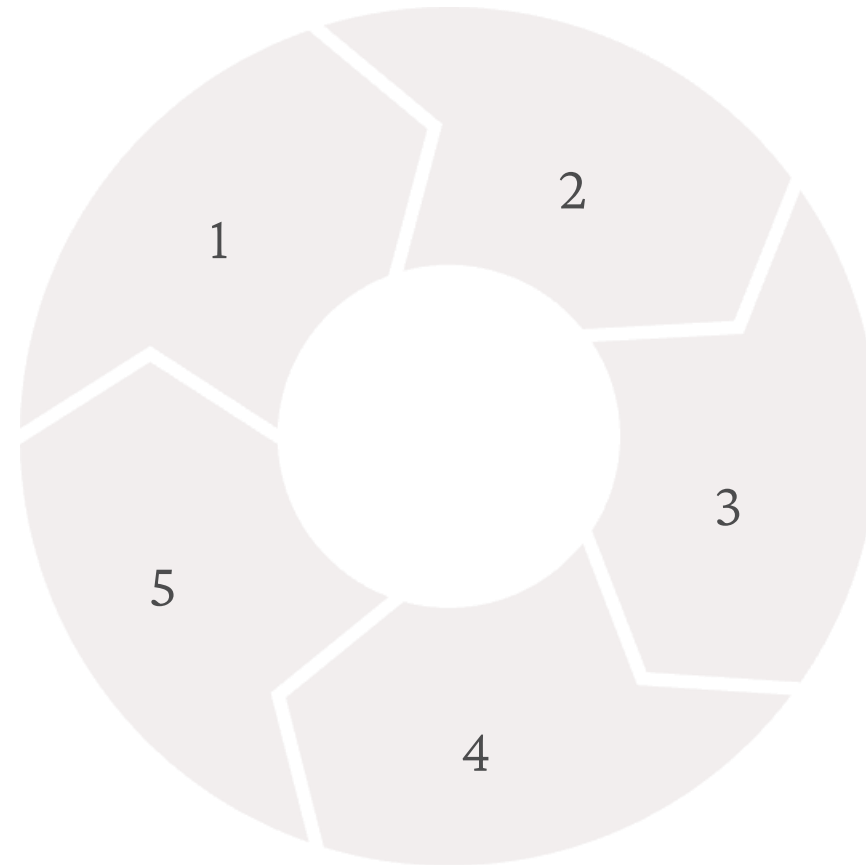
Принцип незалежності прокурорів

Процесуальна самостійність

Прокурор ухвалює рішення у кримінальному провадженні на підставі закону, а не за вказівкою посадовців чи політичних діячів.

Особиста недоторканність

Держава зобов'язана гарантувати безпеку прокурорів та їхніх сімей у разі загроз.

Політична незалежність

Заборонено вимагати від прокурора прийняття рішень в інтересах політичних партій, органів державної влади чи місцевого самоврядування.

Фінансова незалежність

Прокурорська діяльність фінансується за рахунок державного бюджету без можливості зовнішнього впливу через матеріальні стимули.

Кадрова незалежність

Призначення, переведення та звільнення прокурорів відбувається за прозорою процедурою, без можливості впливу з боку сторонніх осіб.

Принцип політичної нейтральності

1

Заборона політичної діяльності

Прокурорам заборонено займатися політичною діяльністю

2

Заборона членства в партіях

Прокурори не мають права бути членами політичних партій

3

Заборона участі у виборах

Прокурори не можуть балотуватися на виборах

Принцип політичної нейтральності прокуратури полягає в тому, що прокурорам заборонено займатися політичною діяльністю. Особисті думки прокурора щодо політичних питань не можуть впливати на його професійну діяльність.

Забороняється використовувати прокуратуру в політичних цілях: вона не може переслідувати чи захищати осіб за політичними мотивами. Не допускається вибіркоче правосуддя на користь чи проти певних політичних сил.

Принцип невтручання в діяльність інших органів влади

Законодавча влада

Прокуратура не може втручатися в діяльність парламенту, вимагати ухвалення чи скасування законів.

Прокурори не мають права на політичну діяльність або представництво в органах влади.

Виконавча влада

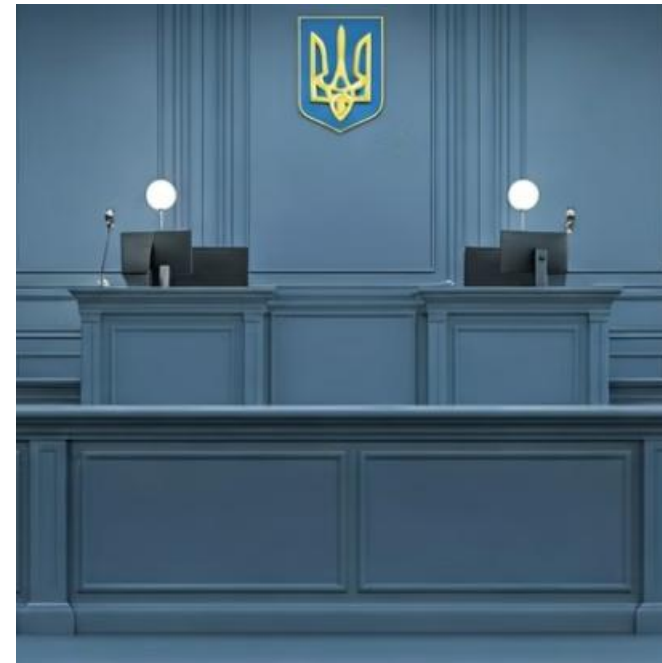
Прокуратура не може давати вказівки органам виконавчої влади щодо їхньої діяльності. Органи прокуратури діють в межах своїх повноважень, не підмінюючи функції виконавчої влади.

Судова влада

Прокуратура не має права тиснути на суддів або впливати на їхні рішення. Судді ухвалюють рішення незалежно від позиції прокурора, навіть якщо він є стороною в процесі.

Принцип поваги до незалежності суддів

Принцип поваги до незалежності суддів передбачає заборону публічного висловлювання сумнівів щодо правосудності судових рішень поза межами процедури їх оскарження у порядку, передбаченому процесуальним законом.

Прокурори, як учасники судового процесу, не можуть публічно ставити під сумнів правосудність судових рішень поза межами передбачених законом процедур їх оскарження. Прокурори не можуть тиснути на суддів, вимагати ухвалення певного рішення чи коментувати його за межами процесу.

Принцип прозорості діяльності прокуратури

2

Звіти на рік

Органи прокуратури не менш як двічі на рік інформують суспільство про свою діяльність шляхом повідомлень у медіа.

1

Річний звіт

Генеральний прокурор щороку до 1 квітня подає до Верховної Ради України звіт про діяльність прокуратури.

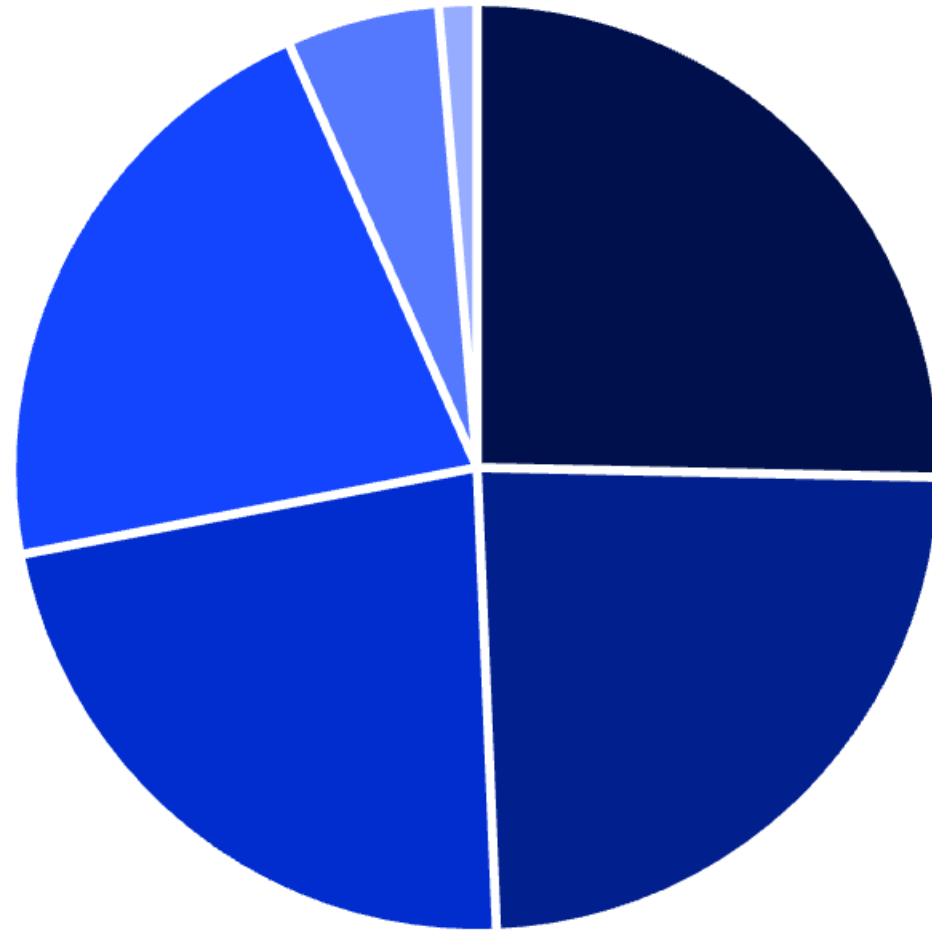
2

Звіти керівників

Керівники обласних та окружних прокуратур не менш як двічі на рік інформують населення про результати діяльності.

Відкритий доступ до інформації

■ Довідкова інформація

■ Статистичні дані

■ Звіти про діяльність

■ Інформація про конкурси

■ Слідча інформація

■ Державна таємниця

Принцип прозорості забезпечується вільним доступом до інформації довідкового характеру та наданням на запити інформації, якщо законом не встановлено обмежень щодо її надання.

Прокуратура публікує на офіційних ресурсах інформацію про свою структуру, функції, контакти та інші довідкові відомості.

Доступ громадян до інформації забезпечується через сайти органів прокуратури, інформаційні довідники та громадські приймальні. Прокуратура зобов'язана надавати публічну інформацію за запитом громадян, ЗМІ та інших організацій, якщо немає законних обмежень.

Принцип дотримання професійної етики

Законність дій

Прокурори мають діяти виключно на підставі закону, уникати службових зловживань, їм заборонено діяти в інтересах певних осіб, політичних партій або бізнес-структур.

Уникнення конфлікту інтересів

У разі наявності конфлікту інтересів прокурор має повідомити про це керівництво та усунути себе від справи. Прокурор не може брати участь у будь-якій діяльності, що ставить під сумнів його об'єктивність.

Повага до гідності

Прокурор повинен діяти ввічливо, не допускати проявів дискримінації, незаконного насильства або тиску. Заборонено принижувати честь і гідність будь-якої особи під час виконання службових обов'язків.

Відповідальність за порушення

За порушення норм етики прокурор може бути притягнутий до дисциплінарної відповідальності (догана, звільнення тощо), а у разі вчинення корупційних правопорушень прокурор несе кримінальну відповідальність.

Принцип несумісництва

Заборона обіймання інших посад

Перебування на посаді прокурора несумісне з обійманням посади в будь-якому органі державної влади, іншому державному органі, органі місцевого самоврядування та з представницьким мандатом на державних виборних посадах.

Обмеження щодо сумісництва

На прокурора поширюються обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності, визначені Законом України "Про запобігання корупції".

Дозволені види діяльності

Прокурорам дозволено займатися викладацькою, науковою та творчою діяльністю. Вимоги щодо несумісності не поширюються на участь прокурорів у діяльності виборних органів релігійних та громадських організацій.

Принцип єдності системи прокуратури

1

Єдині засади організації

Система прокуратури України функціонує на основі єдиних засад організації та діяльності, що забезпечує узгодженість роботи всіх прокурорських органів.

2

Єдиний статус прокурорів

Усі прокурори мають однаковий правовий статус незалежно від місця роботи чи посади, що гарантує рівність їхніх прав та обов'язків.

3

Єдине організаційне забезпечення

Діяльність прокурорів забезпечується єдиною системою організаційної підтримки, що включає матеріально-технічне, інформаційне та інше забезпечення.

4

Єдине фінансування

Прокуратура фінансується виключно з Державного бюджету України, що забезпечує її незалежність від місцевих органів влади та інших джерел.

Нормативно-правова база діяльності прокуратури

Конституція України

Стаття 131-1 Конституції України визначає основні функції прокуратури та її місце в системі органів державної влади.

Конституція є основним джерелом правового регулювання діяльності прокуратури.

Закон "Про прокуратуру"

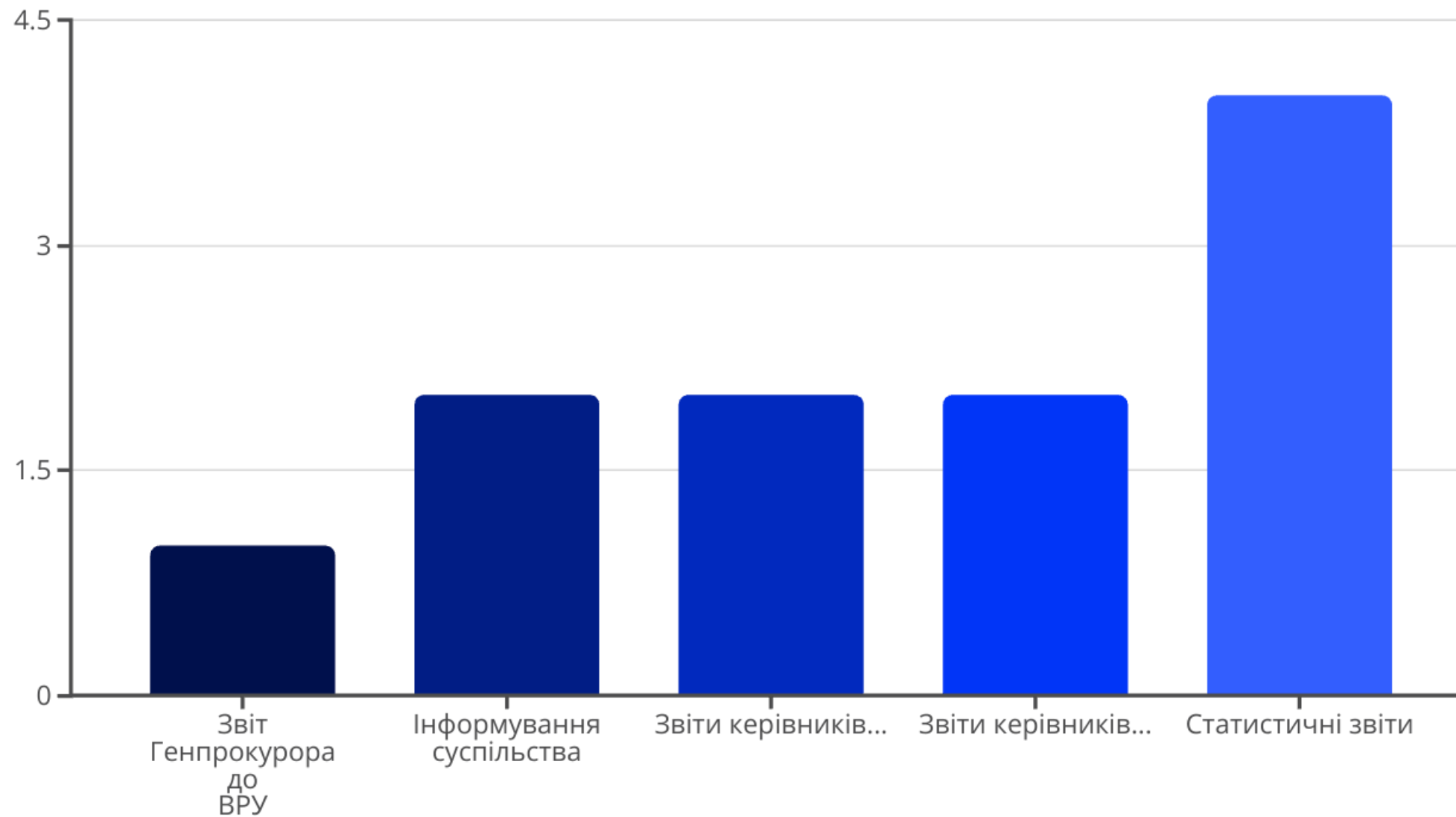
Закон України "Про прокуратуру" детально регулює організацію та діяльність прокуратури, її функції, принципи діяльності та завдання, статус прокурорів та інші питання.

Міжнародні договори

Чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, також є джерелом правового регулювання діяльності прокуратури.

Звітність органів прокуратури

Генеральний прокурор щороку до 1 квітня подає до Верховної Ради України звіт про діяльність прокуратури, який містить статистичні та аналітичні дані щодо виконання функцій, фактичну чисельність органів прокуратури, кошториси та їх виконання, забезпечення законності та доброчесності.

Органи прокуратури не менш як двічі на рік інформують суспільство про свою діяльність шляхом повідомлень у медіа. Керівники обласних та окружних прокуратур на відкритому пленарному засіданні відповідної ради інформують населення про результати діяльності.

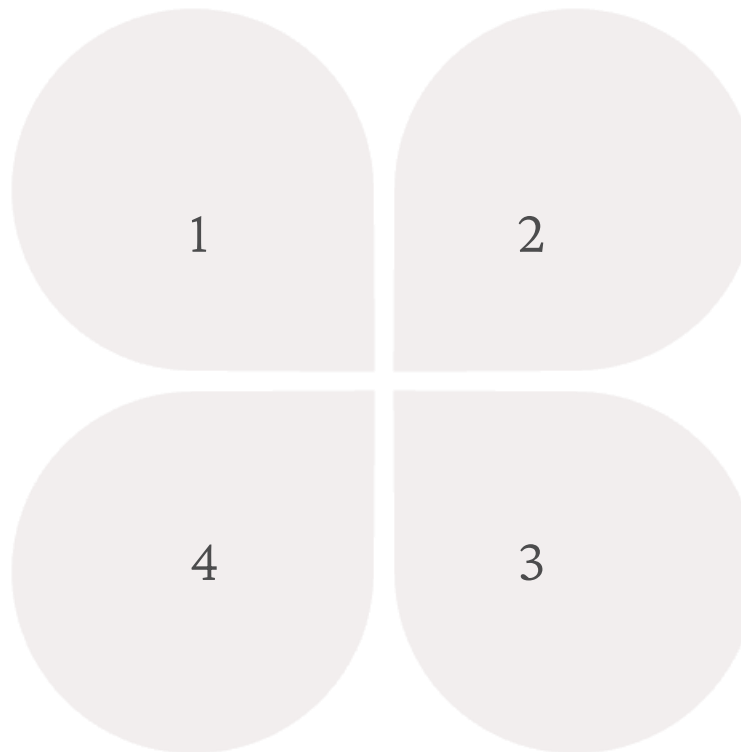
Функції прокуратури та їх виконання

Виключне виконання прокурорами

Функції прокуратури України здійснюються виключно прокурорами. Делегування функцій прокуратури, а також привласнення цих функцій іншими органами чи посадовими особами не допускається.

Нагляд за дотриманням законів

Прокурори здійснюють нагляд за додержанням законів органами досудового розслідування, при виконанні судових рішень у кримінальних справах та в місцях несвободи.

Підтримання публічного обвинувачення

Прокурори підтримують державне обвинувачення в суді, забезпечуючи невідворотність покарання за вчинені кримінальні правопорушення.

Представництво інтересів держави

У визначених законом випадках прокурори представляють інтереси держави в суді, якщо ці інтереси не захищаються або неналежно захищаються іншими органами.

Функції та структура прокуратури України

Прокуратура України є важливим державним органом, що виконує специфічні функції, визначені Конституцією та законами України. Ця презентація розкриває основні напрямки діяльності прокуратури, її систему та структуру, а також повноваження прокурорів різних рівнів.

Ми розглянемо конституційні функції прокуратури, особливості їх реалізації, а також детально проаналізуємо систему органів прокуратури, їх ієрархію та взаємодію. Особлива увага приділятиметься Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі як важливому елементу антикорупційної інфраструктури України.

Функції прокуратури: конституційне визначення

1 Підтримання публічного обвинувачення

Прокурор представляє сторону обвинувачення в суді, сприяє всебічному, повному і об'єктивному розгляду справ та постановленню законних судових рішень.

2 Процесуальне керівництво

Організація і процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, вирішення питань під час кримінального провадження, нагляд за слідчими діями органів правопорядку.

3 Представництво інтересів держави

Представництво інтересів держави в суді у виключних випадках і в порядку, що визначені законом, для захисту державних інтересів.

Розбіжності між Конституцією та Законом "Про прокуратуру"

Конституція України

Визначає три основні функції: підтримання публічного обвинувачення, процесуальне керівництво досудовим розслідуванням та представництво інтересів держави в суді у виключних випадках.

Закон "Про прокуратуру"

Розширює функції, додаючи представництво інтересів громадянина в суді та нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах.

Відмінності

Закон розширює представницьку функцію за рахунок представництва інтересів громадянина та наглядову функцію за рахунок нагляду за виконанням судових рішень у кримінальних справах.

Підтримання державного обвинувачення в суді

Сутність функції

Діяльність прокурора, яка складається з аналізу матеріалів справи і доказування вини особи в суді, а також сприяння винесенню законного, обґрунтованого та справедливого рішення.

Повноваження прокурора

Участь у дослідженні доказів, допиті учасників процесу, судових дебатах, виступ з обвинувальною промовою, внесення клопотань, оскарження судових рішень.

Гарантії об'єктивності

Обов'язок відмовитися від підтримання обвинувачення, якщо дані судового слідства не підтверджують обвинувачення підсудного, та право змінити пред'явлене обвинувачення.

Представництво інтересів громадянина або держави в суді

1

Визначення функції

Здійснення прокурорами від імені держави процесуальних та інших дій, спрямованих на захист у суді інтересів громадянина або держави, коли прокурор має усі процесуальні права суб'єкта, якого він представляє.

2

Підстави представництва громадянина

Неспроможність особи через фізичний, матеріальний стан, недосягнення повноліття, недієздатність або обмежену дієздатність самостійно захистити свої права, а законні представники не здійснюють або неналежно здійснюють захист.

3

Підстави представництва держави

Наявність порушень або загрози порушень економічних, політичних та інших державних інтересів, якщо захист цих інтересів не здійснює або неналежно здійснює відповідний орган державної влади.

Форми представництва інтересів у суді

Звернення до суду

Прокурор має право звертатися до суду з позовом, заявою або поданням для захисту інтересів громадянина або держави у випадках, передбачених законом.

Участь у справі

Вступ у справу, порушену за позовом іншої особи, на будь-якому етапі судового провадження та участь у розгляді справи для захисту інтересів громадянина або держави.

Оскарження рішень

Ініціювання перегляду судових рішень, у тому числі у справі, порушеній за позовом іншої особи, якщо це необхідно для захисту інтересів громадянина або держави.

Доступ до матеріалів

Ознайомлення з матеріалами справи в суді та матеріалами виконавчого провадження, здійснення виписок, отримання копій документів безоплатно.

Нагляд за додержанням законів органами досудового розслідування

1

Завдання прокурорського нагляду

Сприяння розкриттю злочинів, захисту прав і свобод осіб, запобігання незаконному притягненню до відповідальності, охорона прав підслідних, запобігання злочинам.

2

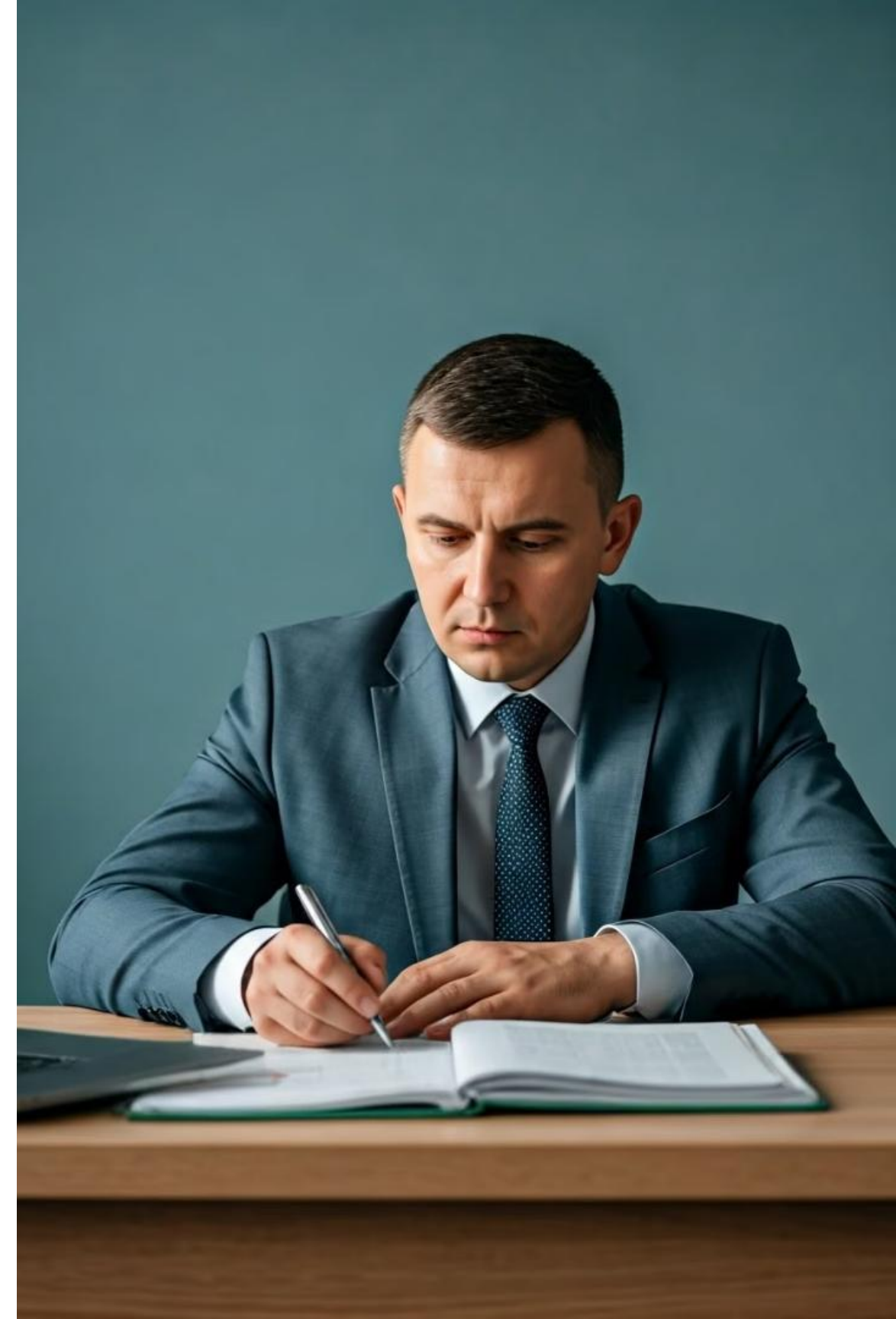
Процесуальне керівництво

Прокурор здійснює нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва, що є зовнішнім проявом наглядової діяльності.

3

Повноваження прокурора

Починати розслідування, мати доступ до матеріалів, доручати проведення слідчих дій, скасовувати незаконні постанови слідчих, повідомляти про підозру, затверджувати обвинувальний акт.

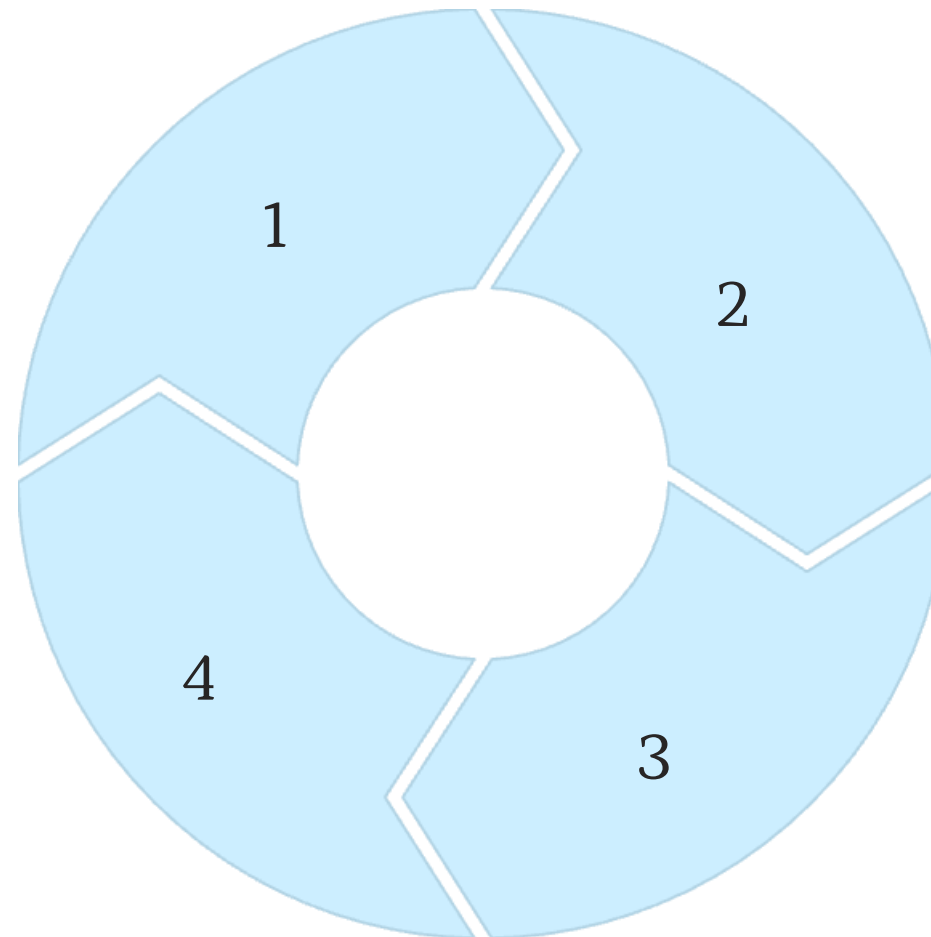
Повноваження прокурора у досудовому розслідуванні

Початок і організація

Починати досудове розслідування, мати повний доступ до матеріалів, доручати проведення розслідування та слідчих дій.

Міжнародна співпраця

Погоджувати запити про міжнародну правову допомогу, доручати виконання запитів іноземних держав, перевіряти документи про видачу особи.

Контроль і нагляд

Скасовувати незаконні постанови, ініціювати відсторонення слідчого, перевіряти повноту і законність процесуальних дій.

Процесуальні рішення

Приймати рішення про закриття провадження, продовження строків розслідування, повідомляти про підозру, затверджувати обвинувальний акт.

Нагляд за оперативно-розшуковою діяльністю

1

Особливості нагляду

Прокурор не втручається безпосередньо в оперативно-розшукову діяльність, а забезпечує законність і обґрунтованість заходів, що проводяться.

2

Захист прав громадян

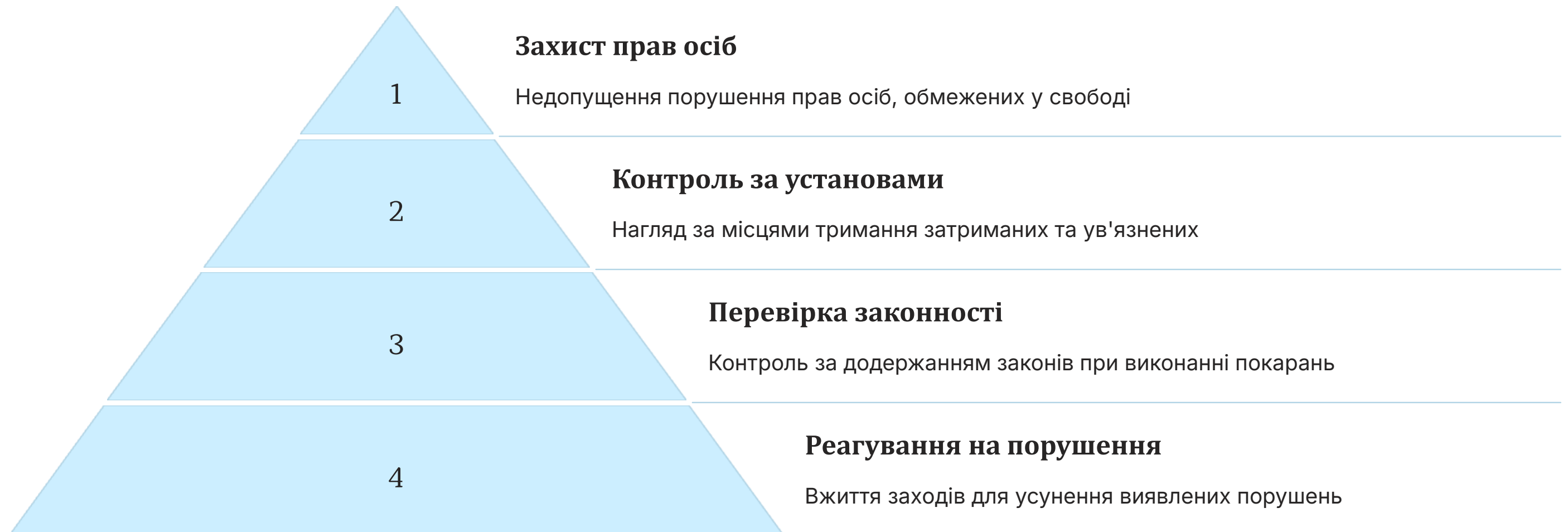
Особлива увага приділяється захисту прав громадян, які можуть бути обмежені під час оперативно-розшукових заходів (таємниця листування, телефонних розмов, недоторканність житла).

3

Контроль за законністю

Прокурор забезпечує законність і обґрунтованість оперативно-розшукових заходів, які здійснюються із застосуванням гласних і негласних методів.

Нагляд за виконанням судових рішень у кримінальних справах

Прокурор здійснює нагляд за додержанням законності під час перебування осіб у місцях тримання затриманих, попереднього ув'язнення, в установах виконання покарань та інших установах, що виконують заходи примусового характеру. Він контролює додержання встановленого порядку та умов тримання або відбування покарання, прав і обов'язків осіб у цих установах.

Права прокурора при нагляді за виконанням судових рішень

1 Відвідування установ

У будь-який час відвідувати місця тримання затриманих, попереднього ув'язнення, установи виконання покарань та інші місця, де особи примусово тримаються згідно з рішенням суду або адміністративного органу.

2 Опитування осіб

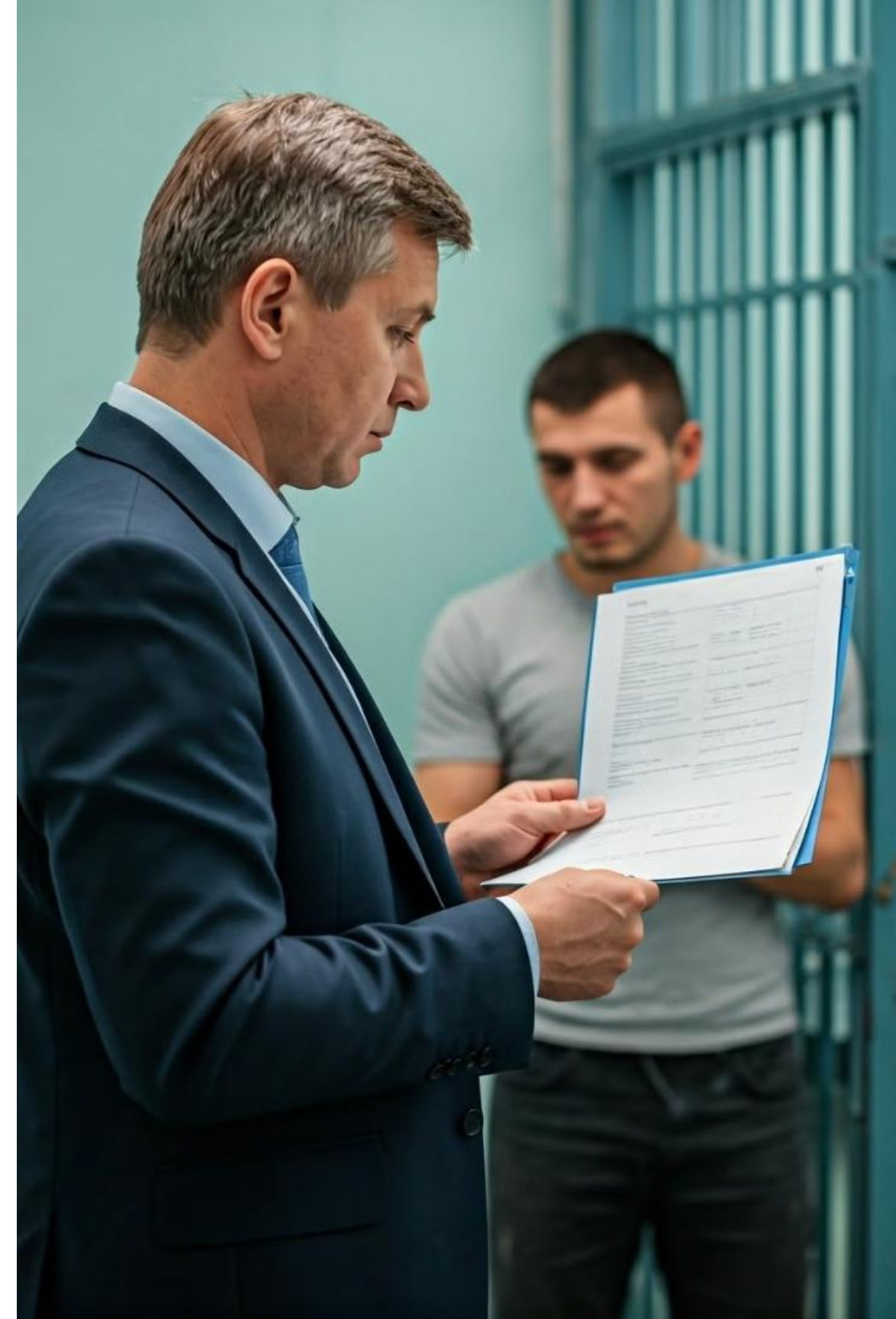
Опитувати осіб, які перебувають у місцях примусового тримання, для отримання інформації про умови їх тримання та поводження з ними, ознайомлюватися з документами, на підставі яких вони тримаються.

3 Перевірка документів

Знайомитися з матеріалами, отримувати їх копії, перевіряти законність наказів, розпоряджень, інших актів відповідних органів і установ та вимагати їх скасування у разі невідповідності закону.

4 Звільнення осіб

Негайно звільняти особу, яка незаконно перебуває у місці тримання затриманих, попереднього ув'язнення, обмеження чи позбавлення волі або установі для виконання заходів примусового характеру.

Система органів прокуратури України

Офіс Генерального прокурора

Вищий орган у системі прокуратури, який організовує та координує діяльність усіх органів прокуратури, забезпечує функціонування Єдиного реєстру досудових розслідувань.

Обласні прокуратури

Прокуратури областей, Автономної Республіки Крим, міста Севастополя та Київська міська прокуратура, які підпорядковуються Офісу Генерального прокурора.

Окружні прокуратури

Місцеві прокуратури, перелік та територіальна юрисдикція яких визначається наказом Генерального прокурора, підпорядковуються обласним прокуратурам.

Спеціалізована антикорупційна прокуратура

Статус і структура

Юридична особа публічного права з відокремленим майном, що є державною власністю. Має центральний апарат і територіальні філії, розташовані в містах, де знаходяться територіальні управління НАБУ.

Функції

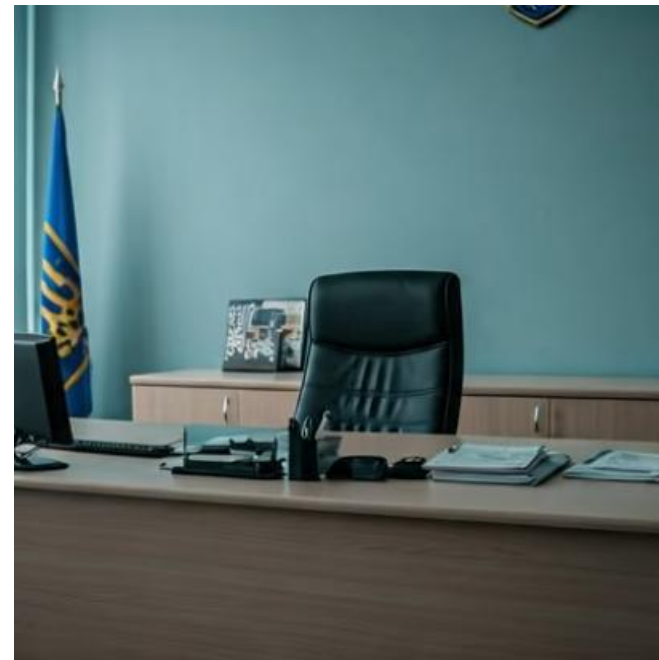
Нагляд за НАБУ, підтримання державного обвинувачення у відповідних провадженнях, представництво інтересів у справах про корупційні правопорушення та міжнародне співробітництво.

Особливості діяльності

Розміщується окремо від інших приміщень прокуратури. Керівник підпорядковується безпосередньо Генеральному прокурору. Кожні два роки проводиться зовнішній аудит ефективності діяльності.

Офіс Генерального прокурора

Офіс Генерального прокурора є органом прокуратури вищого рівня щодо обласних та окружних прокуратур. У його структурі утворюються департаменти, управління, відділи, а також Генеральна інспекція. Офіс очолює Генеральний прокурор, який має першого заступника та не більше п'яти заступників, включаючи керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

Повноваження Офісу Генерального прокурора

1

Координація

Організація та координація діяльності всіх органів прокуратури України

2

Реєстр

Забезпечення функціонування Єдиного реєстру досудових розслідувань

3

Звітність

Визначення порядку формування звітності про стан злочинності

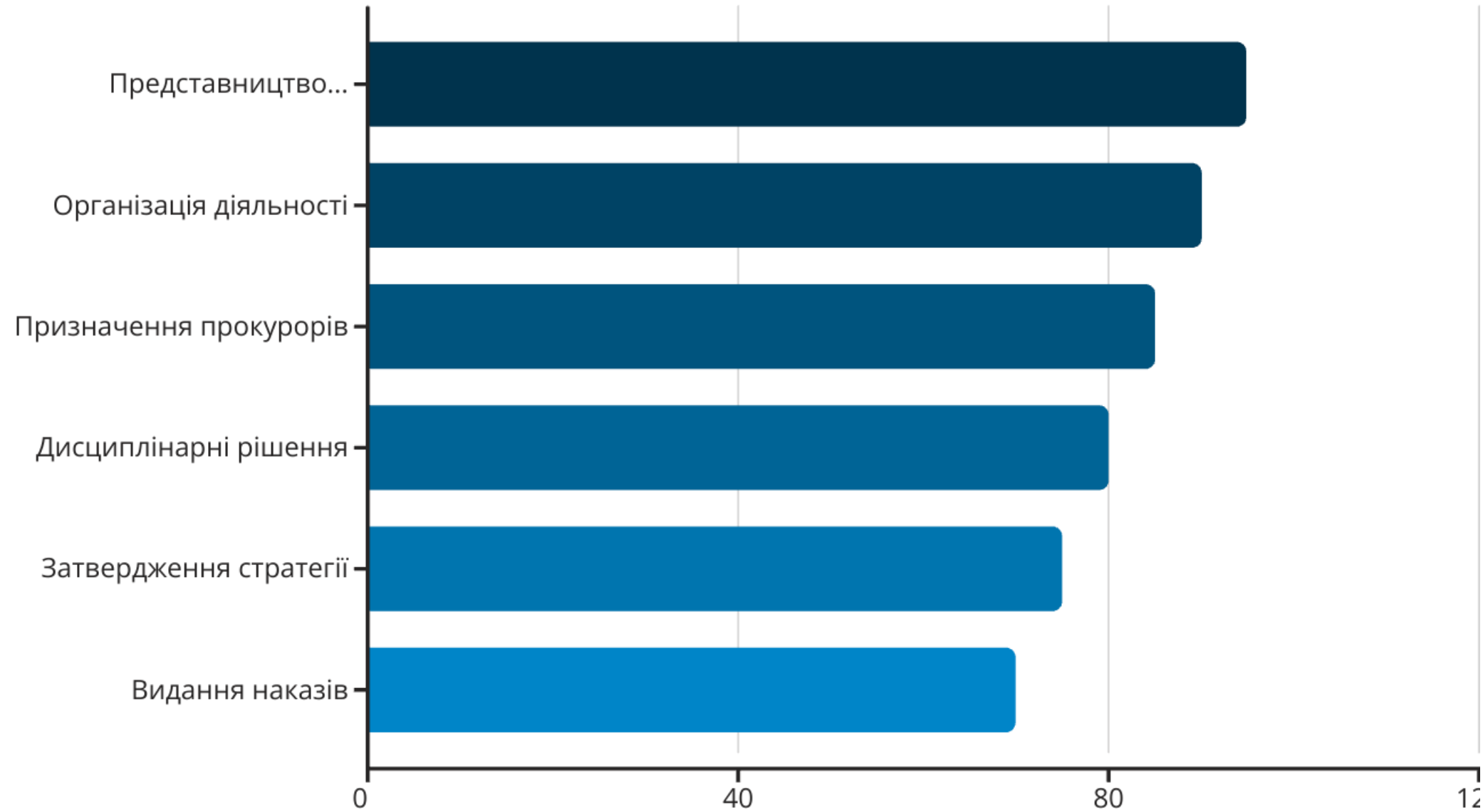
4

Управління

Здійснення управління об'єктами державної власності

Офіс Генерального прокурора виконує ключову роль у забезпеченні ефективної роботи всієї системи прокуратури. Він встановлює єдині стандарти діяльності, забезпечує методичне керівництво та контролює виконання конституційних функцій прокуратури на всіх рівнях.

Генеральний прокурор України

Генеральний прокурор України призначається на посаду та звільняється Президентом України за згодою Верховної Ради. Строк його повноважень становить шість років, і одна особа не може обіймати цю посаду два строки поспіль. Генеральний прокурор видає накази з питань, що належать до його адміністративних повноважень, які оприлюднюються на офіційному веб-сайті.

Підстави звільнення Генерального прокурора

Закінчення строку

Закінчення шестирічного строку перебування на посаді Генерального прокурора є підставою для звільнення з посади.

1

Власне бажання

Подання заяви про дострокове припинення повноважень на адміністративній посаді за власним бажанням є підставою для звільнення.

3

Заборгованість з аліментів

Наявність заборгованості зі сплати аліментів на утримання дитини, сукупний розмір якої перевищує суму платежів за дванадцять місяців.

5

2

Недовіра парламенту

Висловлення Верховною Радою України недовіри Генеральному прокурору має наслідком його відставку з адміністративної посади.

4

Дисциплінарні підстави

Звільнення на підставі подання відповідного органу, що здійснює дисциплінарне провадження, або Вищої ради правосуддя.

Обласні прокуратури

Статус і керівництво

Обласну прокуратуру очолює керівник, який має першого заступника та не більше трьох заступників. Обласна прокуратура є органом вищого рівня щодо окружних прокуратур.

Структура

У структурі обласної прокуратури утворюються підрозділи — управління та відділи, які забезпечують виконання функцій прокуратури на регіональному рівні.

Визначення компетенції

Утворення, перелік, територіальна юрисдикція, реорганізація та ліквідація обласних прокуратур, визначення їхньої компетенції, структури і штатного розпису здійснюються Генеральним прокурором.

Окружні прокуратури

1

Створення і ліквідація

Утворення, реорганізація та ліквідація окружних прокуратур, визначення їхньої компетенції, структури і штатного розпису здійснюються Генеральним прокурором.

2

Керівництво

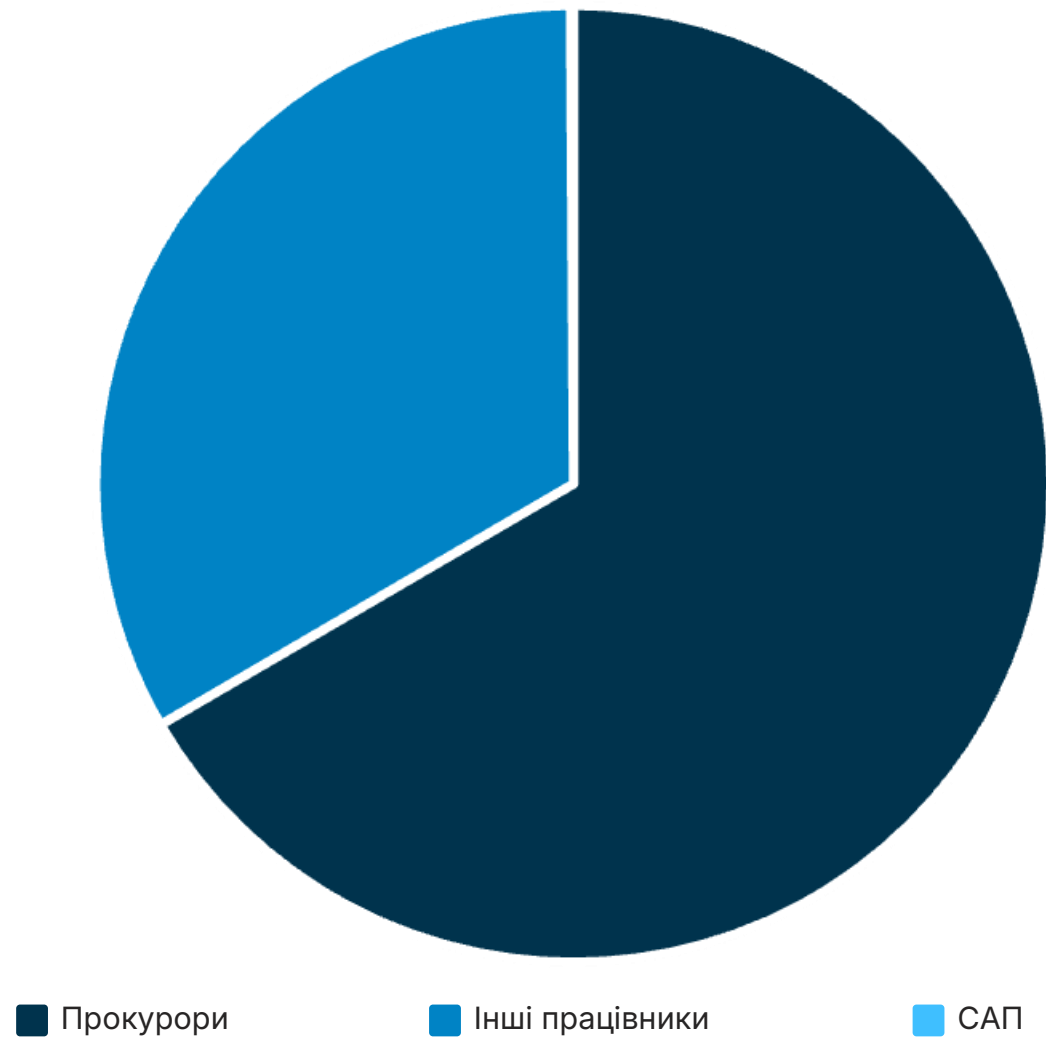
Окружну прокуратуру очолює керівник, який має першого заступника та не більше двох заступників, що забезпечує ефективне управління на місцевому рівні.

3

Структура

У структурі окружної прокуратури в разі необхідності утворюються підрозділи у вигляді відділів, які забезпечують виконання функцій прокуратури на місцевому рівні.

Чисельність і кадрове забезпечення прокуратури

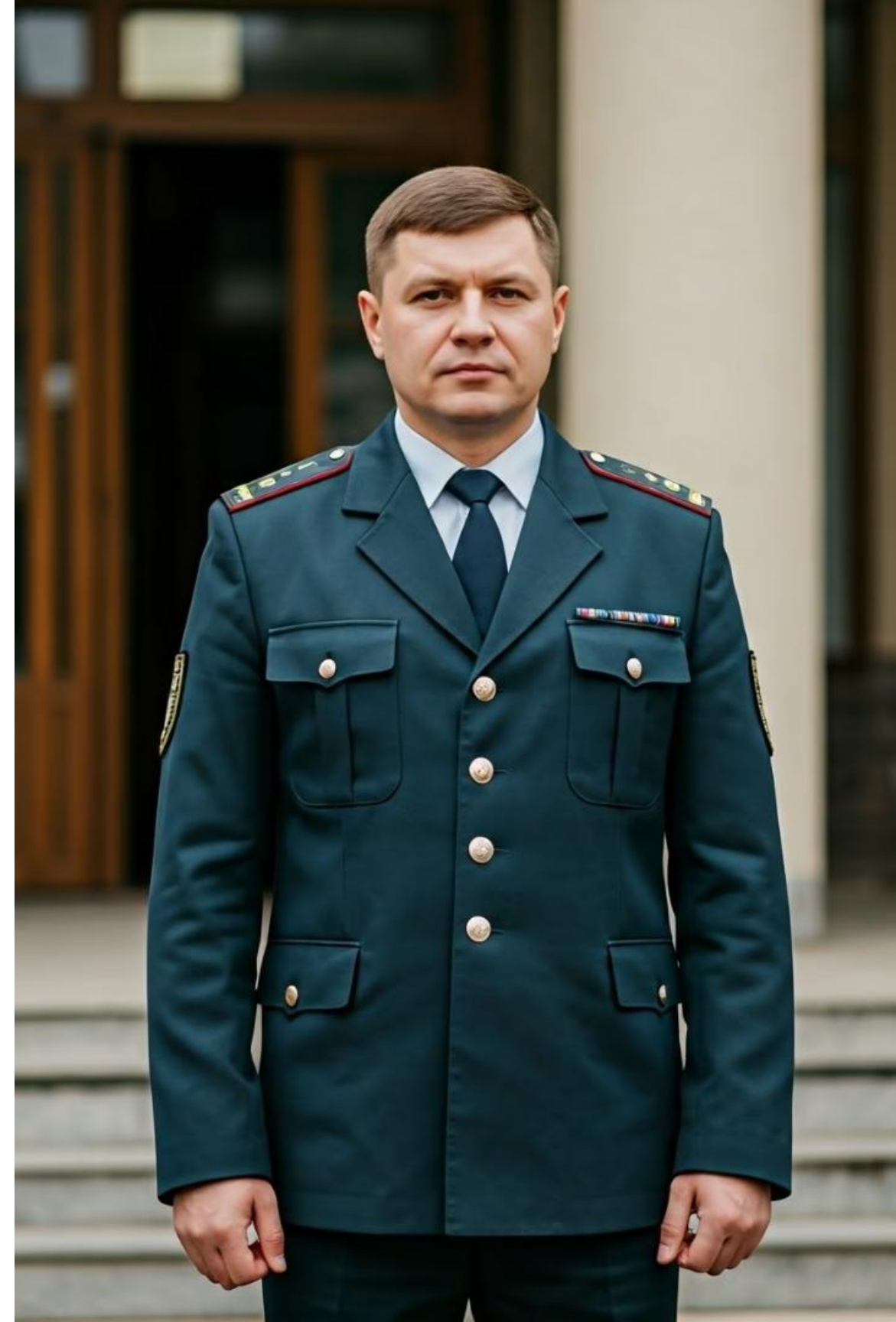
Загальна чисельність працівників органів прокуратури становить не більше 15000 осіб, з яких не більше 10000 осіб є прокурорами. Чисельність працівників Спеціалізованої антикорупційної прокуратури складає 15% від граничної чисельності НАБУ. Це забезпечує оптимальне функціонування системи прокуратури та виконання покладених на неї функцій.

Кадрове забезпечення прокуратури є важливим елементом її ефективної діяльності. Прокурори повинні відповідати високим професійним та етичним стандартам, постійно підвищувати свою кваліфікацію та дотримуватися принципів доброчесності.

Кадри та дисциплінарна практика в органах прокуратури України

Розглянемо структуру прокурорських кадрів, вимоги до кандидатів на посаду прокурора, процедуру добору та призначення, а також особливості дисциплінарної відповідальності прокурорів.

Проаналізуємо правовий статус прокурорів, їхні права та обов'язки, підстави для звільнення та припинення повноважень, а також процедуру дисциплінарного провадження щодо прокурорів.

Структура прокурорських кадрів

1 Керівний склад

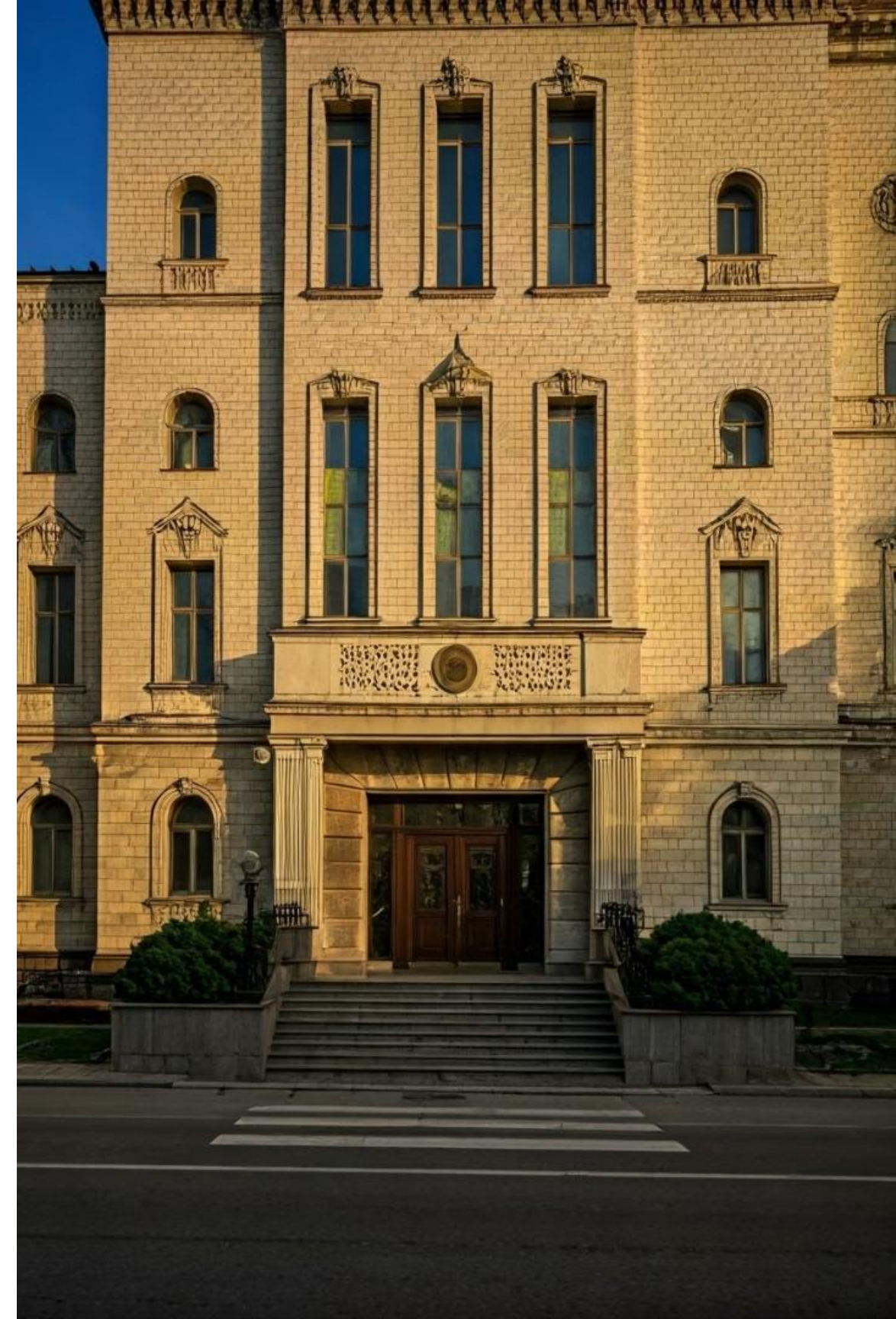
Генеральний прокурор, його перший заступник та заступники, керівник Спеціалізованої антикорупційної прокуратури та його заступники, керівники підрозділів Офісу Генерального прокурора та їх заступники.

2 Прокурори центрального апарату

Прокурори Офісу Генерального прокурора, прокурори Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, які здійснюють функції на центральному рівні системи.

3 Прокурори регіонального та місцевого рівнів

Керівники обласних та окружних прокуратур, їх заступники, керівники підрозділів та їх заступники, прокурори обласних та окружних прокуратур, включаючи прокурорів-стажистів.

Єдиний статус прокурорів

Рівність статусу

Прокурори в Україні мають єдиний статус незалежно від місця прокуратури в системі прокуратури України чи адміністративної посади, яку прокурор обіймає у прокуратурі.

Гарантії для стажистів

На прокурора-стажиста окружної прокуратури поширюються такі самі гарантії матеріального, соціального та побутового забезпечення, які передбачені законодавством для прокурорів.

Професійні права

Прокурор має право брати участь у прокурорському самоврядуванні, може бути членом професійних спілок, утворювати громадські організації та брати в них участь для захисту своїх прав та інтересів.

Обов'язки прокурора

Дотримання присяги

Прокурор зобов'язаний неухильно дотримуватися присяги прокурора та діяти лише на підставі, в межах та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Повага до осіб

Під час здійснення своїх повноважень прокурор повинен виявляти повагу до осіб, дотримуватися правил прокурорської етики та не допускати поведінки, яка дискредитує його як представника прокуратури.

Збереження таємниці

Прокурор зобов'язаний не розголошувати відомості, які становлять таємницю, що охороняється законом, та щорічно проходити таємну перевірку доброчесності.

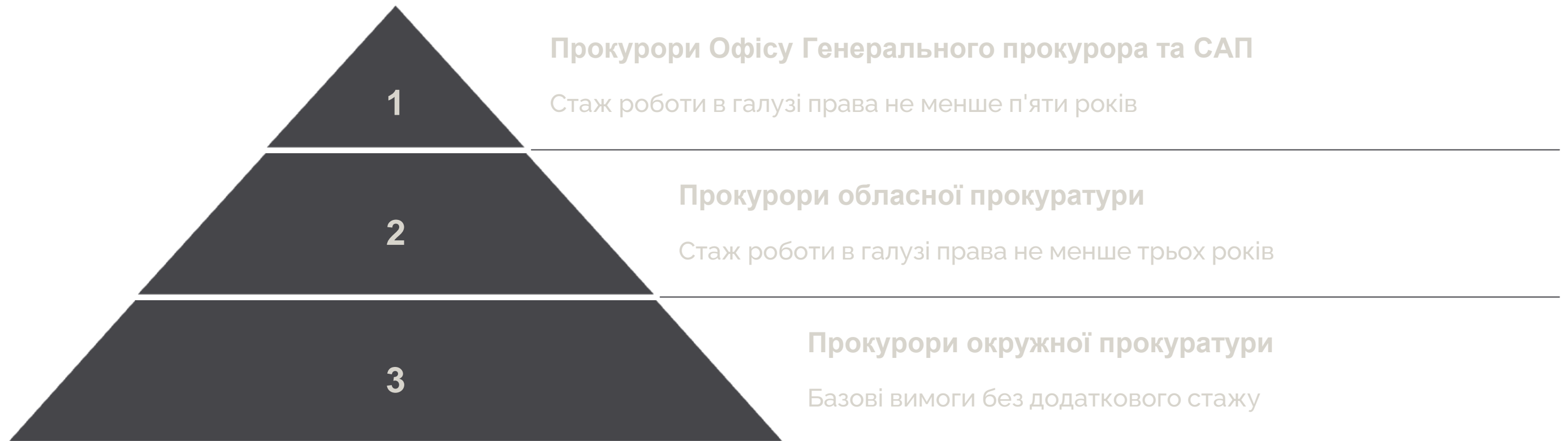

Підвищення кваліфікації

Прокурори зобов'язані регулярно вдосконалювати свій професійний рівень та з цією метою періодично проходити підготовку у Тренінговому центрі прокурорів України.

Вимоги до кандидатів на посаду прокурора

Усі кандидати на посаду прокурора повинні відповідати базовим вимогам: громадянство України, наявність вищої юридичної освіти, володіння державною мовою та проходження базової загальновійськової підготовки або військової служби.

Не може бути призначена на посаду прокурора особа, яка: визнана судом обмежено дієздатною або недієздатною; має захворювання, що перешкоджає виконанню обов'язків; має незняту чи непогашену судимість або на яку накладалося адміністративне стягнення за вчинення корупційного правопорушення.

Процедура добору кандидатів на посаду прокурора

1

Початковий етап

Прийняття рішення про проведення добору, подання заяв кандидатами та перевірка відповідності вимогам. Кандидати подають необхідні документи у встановлений термін.

2

Кваліфікаційний етап

Складання кваліфікаційного іспиту, оприлюднення списку кандидатів, які успішно склали іспит, та проведення спеціальної перевірки. Визначається рейтинг кандидатів.

3

Конкурсний етап

Оголошення та проведення конкурсу на призначення прокурором-стажистом окружної прокуратури серед кандидатів, які перебувають у резерві, на основі їх рейтингу.

4

Завершальний етап

Призначення особи прокурором-стажистом, складання присяги, проходження спеціальної підготовки та призначення на посаду прокурора окружної прокуратури.

Присяга прокурора

"Я, (прізвище, ім'я, по батькові), вступаючи на службу в прокуратуру, присвячую свою діяльність служінню Українському народові і Україні та урочисто присягаю: неухильно додержуватися Конституції та законів України; сумлінним виконанням своїх службових обов'язків сприяти утвердженню верховенства права, законності та правопорядку; захищати права і свободи людини і громадянина, інтереси суспільства і держави; постійно вдосконалювати свою професійну майстерність, бути принциповим, чесно, сумлінно і неупереджено виконувати свої обов'язки, з гідністю нести високе звання прокурора".

Особа, призначена на посаду прокурора, набуває повноважень прокурора після складення Присяги прокурора. Текст Присяги підписується прокурором і зберігається в його особовій справі.

Складення присяги є важливим ритуалом, який символізує початок служби в прокуратурі та прийняття на себе високої відповідальності перед державою та суспільством.

Підстави для звільнення прокурора

1

Стан здоров'я та несумісність

Неможливість виконувати повноваження за станом здоров'я; порушення вимог щодо несумісності; неможливість переведення на іншу посаду у зв'язку з прямим підпорядкуванням близькій особі.

2

Правопорушення

Набрання законної сили судовим рішенням про притягнення до адміністративної відповідальності за корупційне правопорушення; набрання законної сили рішенням суду про визнання активів необґрунтованими; набрання законної сили обвинувальним вироком суду.

3

Громадянство

Припинення громадянства України або набуття громадянства іншої держави є підставою для звільнення прокурора з посади.

4

Інші підстави

Подання заяви про звільнення за власним бажанням; неможливість подальшого перебування на тимчасово вакантній посаді; неуспішне проходження спеціальної підготовки.

Припинення повноважень прокурора

Вік

Досягнення шістдесяти п'яти років є підставою для припинення повноважень прокурора.

Смерть

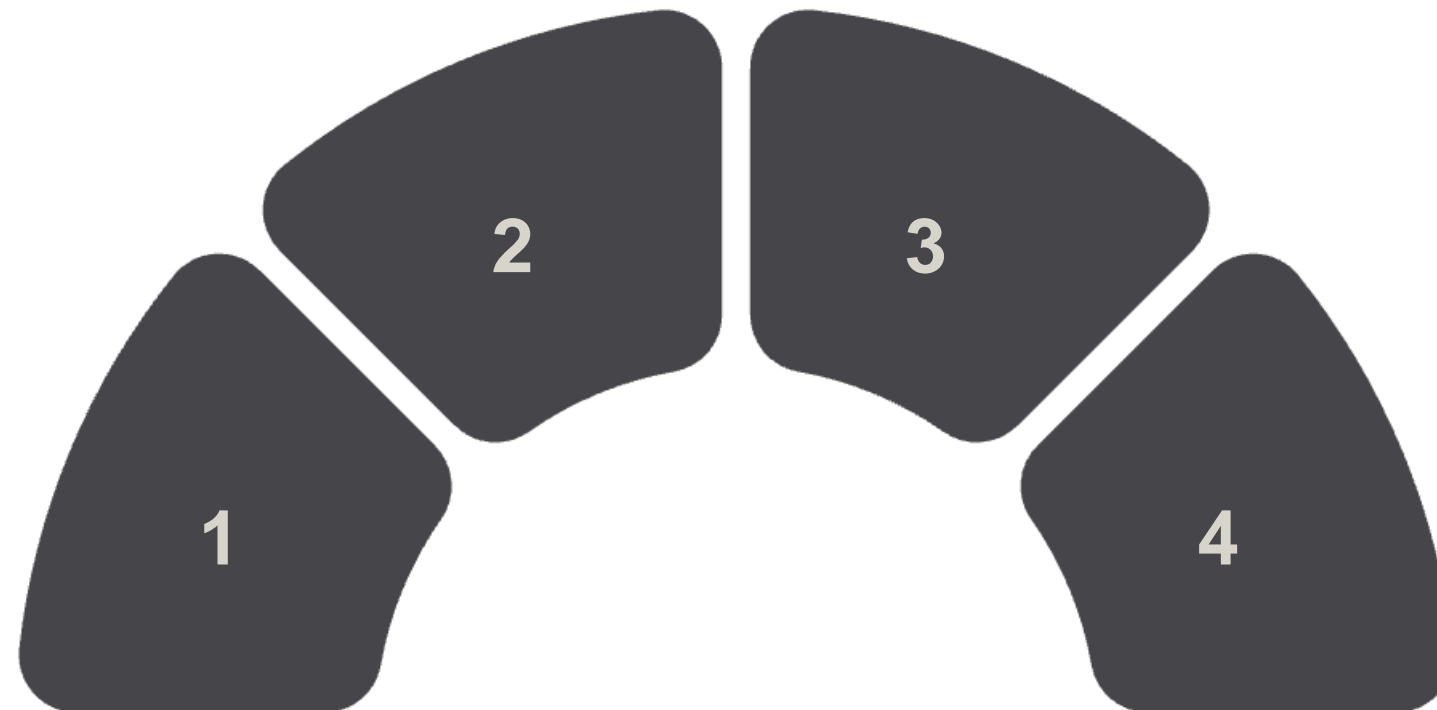
Повноваження прокурора припиняються у зв'язку зі смертю.

Юридичний статус

Визнання прокурора безвісно відсутнім або оголошення померлим призводить до припинення його повноважень.

Рішення дисциплінарного органу

Рішення відповідного органу, що здійснює дисциплінарне провадження щодо прокурорів, про неможливість подальшого перебування особи на посаді прокурора.

Підстави дисциплінарної відповідальності прокурора

1

Службові порушення

Невиконання чи неналежне виконання службових обов'язків; необґрунтоване зволікання з розглядом звернення

2

Порушення конфіденційності

Розголошення таємниці, що охороняється законом

3

Етичні порушення

Вчинення дій, що порочать звання прокурора; порушення правил прокурорської етики

4

Втручання у діяльність

Втручання у службову діяльність інших прокурорів, посадових осіб чи суддів

Також підставами для дисциплінарної відповідальності є: порушення порядку подання декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави; порушення правил внутрішнього службового розпорядку; публічне висловлювання, яке є порушенням презумпції невинуватості.

Дисциплінарна скарга

Право на подання

Право на звернення із дисциплінарною скаргою про вчинення прокурором дисциплінарного проступку має кожен, кому відомі такі факти. Рекомендований зразок дисциплінарної скарги розміщується на вебсайті Офісу Генерального прокурора.

Підстави для відмови

У відкритті дисциплінарного провадження буде відмовлено, якщо: скарга не містить конкретних відомостей про проступок; скарга є анонімною; скарга подана з інших підстав; прокурора вже звільнено; проступок вже був предметом перевірки.

Відкриття провадження

За відсутності підстав для відмови, відповідний орган приймає рішення про відкриття дисциплінарного провадження щодо прокурора та проводить перевірку в межах повідомлених у скарзі обставин.

Процедура дисциплінарного провадження

Перевірка скарги

Член відповідного органу має право ознайомлюватися з документами, отримувати їх копії, опитувати прокурорів та інших осіб, отримувати необхідну інформацію. Прокурор має право надавати пояснення або відмовитися від їх надання.

Підготовка висновку

За результатами перевірки готується висновок про наявність чи відсутність дисциплінарного проступку. У разі наявності проступку зазначається його характер, наслідки, відомості про особу прокурора та пропозиція щодо стягнення.

Розгляд на засіданні

Розгляд висновку відбувається на засіданні відповідного органу на засадах змагальності. Запрошуються особа, яка подала скаргу, прокурор, їхні представники та інші особи.

Прийняття рішення

При прийнятті рішення враховуються характер проступку, його наслідки, особа прокурора, ступінь його вини та інші обставини. Рішення може бути прийнято не пізніше ніж через рік із дня вчинення проступку.

Види дисциплінарних стягнень

1

Догана

Найлегший вид дисциплінарного стягнення, що застосовується за незначні порушення.

2

Заборона на підвищення

Заборона на строк до одного року на переведення до органу прокуратури вищого рівня чи на призначення на вищу посаду.

3

Звільнення

Найсуровіший вид стягнення - звільнення з посади в органах прокуратури.

За результатами дисциплінарного провадження може бути прийнято рішення про неможливість подальшого перебування особи на посаді прокурора у разі, якщо дисциплінарний проступок має характер грубого порушення або якщо прокурор вчинив проступок, перебуваючи у статусі прокурора, який вже притягувався до дисциплінарної відповідальності.

Оскарження дисциплінарних рішень

Прокурор може оскаржити рішення, прийняте за результатами дисциплінарного провадження, до адміністративного суду або до Вищої ради правосуддя протягом одного місяця з дня вручення йому чи отримання ним поштою копії рішення.

Важливо зазначити, що до завершення дисциплінарного провадження прокурор не може бути звільнений з посади прокурора у зв'язку з поданням заяви про звільнення за власним бажанням, що забезпечує належне завершення процедури та захист прав прокурора.